

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
34170 Gorica, Riva Piazzutta, 18 - Tel. 83-177
PODUREDNIŠTVO:
34135 Trst, Vicolo delle Rose, 7 - Tel. 414646

Polletna naročnina Lir 3.000
Letna naročnina » 6.000
Letna inozemstvo » 8.000
Poštno čekovni račun: št. 24/12410

Leto XXVII. - Štev. 26 (1358)

Gorica - četrtek, 26. junija 1975 - Trst

Posamezna številka Lir 150

Veselje božjega ljudstva

Kot veruje katoliška Cerkev, je Kristus božje ljudstvo tako zbral okrog sebe, da je on sam vogelni kamen in glava Cerkve, toda na zemlji ima svoje vidne namestnike, da v njegovem imenu vodijo Cerkev, posvečujejo božje ljudstvo z zakramenti in darujejo Očetu čisto in brezmažno daritev.

To je podoba Cerkve, kakor nam je bila razodeta in se je živa ohranila v dvatisočletni tradiciji krščanstva. Zadnji koncil je to podobo potrdil, ko uči, da je Cerkev božja stavba in sveti tempelj, Gospod sam pa vogelni kamen. Je pa tudi skrivnostno telo Kristusovo, katerega glava je Kristus, telo samo pa sestoji iz različnosti udov in opravil: prvič apostoli, drugič preroki, tretjič učitelji, potlej moči, potlej darovi ozdravljanja, pomaganje, vladanje, različni jeziki (1 Kor 12, 28).

Cerkev je vesela, ko raste število njenih članov pri krstu. Zato vidimo, kako je krstni obred prepleta z veseljem oznanilo. Veseli se tudi, ko njeni udje postajajo polnoletni kristjani pri zakramentu sv. birme. Kakor nekakšno novo binkošno veselje se ob taki priložnosti razli-va po vsej krščanski skupnosti.

Vesela je nadalje, ko njeni udje sklepa-jo krščanski zakon. Saj gre za to, da se v njenem naročju in z njenim blagoslovom odpirajo nova ognjišča, ki naj postane-jo začetek ne samo novih človeških otrok, temveč še bolj novih otrok božjih, ki bodo razveseljevali starše in Kristusa samega.

Vesela je pa Cerkev tudi, ko vidi, da se med njenimi otroki pojavljajo izredni bož-ji darovi ali karizmi. Tudi apostol Pavel jih je bil vesel. Zakaj bi jih ne bili veseli tudi mi? Zgoraj so naštetih nekateri: apo-stoli, preroki, učitelji. Gre za izredne darove, ki jih Sv. Duh deli v blagor božjega ljudstva, komur in kakor hoče.

Glede teh velja beseda sv. pisma: Nihče si ne more vzeti te časti, razen kdor je poklican kakor Aron. Prav zaradi tega je Cerkev izredno vesela, kadar more deliti zakrament mašniškega in škofovskega posvečenja. Saj je vsako tako posvečenje izreden dar Sv. Duha v blagor božjega ljudstva.

SLOVENSKI NOVOMAŠNIKI

Prihodnja nedelja, ko bo praznik apo-stolov Petra in Pavla, bo dan tega izrednega veselja za božje ljudstvo, ker bodo skoro povsod posvečenja novih mašnikov. Ponekod bo to veselje res izredno zaradi velikega števila novih duhovnikov. Naj omenimo nekatere:

Na Sv. gori bo škof Jenko ob 10. uri posvetil devet novih mašnikov za Primorsko administraturo in enega redovnika: Blažič Ivan, Kanal ob Soči (nova maša 6. julija); Ipavec Jože, Postojna (6. julija); Kobal Danilo, Cot (13. julija); Kržišnik Janez, Zavratac (6. julija); Melink Branko, Marjino Celje nad Kanalom (13. julija); Mislaj Franc, Vrhoplje (6. julija); Pegan Jože, Ajdovščina (6. julija); Sinkovec Lojze, Vojsko (29. junija ob 16. uri); Valič Cvetko, Velike Žablje (6. julija); Župek Anton, klatinec, Knežak (13. julija).

V ljubljanski nadškofiji bo 17 novih mašnikov, v mariborski 13; minoriti, ki delujejo povečini v mariborski škofiji, bodo imeli 5 novih mašniških posvečenj, jezuiti 3, franciskani 1, salezijanci 1, lazaristi 2, klatinci 2, križniški red 2, zakramentalisti 1. V celovski škofiji bosta posvečena dva slovenska nova mašnika. Nemški del škofije menda ne bo imel nobenega novega mašnika. Vseh slovenskih novih mašnikov bo torej letos 58. Menimo, da je slovenska Cerkev s takšnim številom novih mašnikov lahko zadovoljna.

V naši goriški nadškofiji bo letos samo en novomašnik, ki bo posvečen v Trzinu prihodnje nedelje; ime mu je Remo Ceol. Tudi za tržaško škofijo bo posvečen samo en novi mašnik, ki je pa italijanskega rodu.

NA ČESKOSLOVASKEM

Vesti prihajajo o mašniških posvečenjih tudi iz raznih socialističnih držav. Pomenljivo je, da bodo imeli večje število novih mašnikov na Češkoslovaškem. V Pragi je škof Tomašek posvetil 8 novih mašnikov; v Litomericah bodo imeli 5, v Olomucu 4, v Brnu 5 novih mašnikov. V Bratislavi na Slovaškem je škof Gabris posvetil 35 novih mašnikov.

Novi mašniki torej so, vendar je hudo to, da noben duhovnik na Češkoslovaškem ne sme v dušno pastirstvo, če ne dobi prej dovoljenja od policijskih oblasti.

V RIMU

Bazilika sv. Petra v Rimu bo v nedeljo 29. junija doživela izredno slavje prav ob dnevu duhovniških posvečenj. Ker obhajamo sveto leto in ker bo na praznik apostolov Petra in Pavla poteklo 12 let, kar je bil kronan sedanj papež Pavel VI., bo ob tej priložnosti izredno mašniško posvečenje. Istočasno bo papež posvetil 363 novih mašnikov iz celega sveta. Med njimi bo 188 novih škofijskih duhovnikov, 175 pa članov različnih redov. Iz Jugoslavije bo ta dan posvečenih 24 mašnikov, ki so skoro vsi Hrvatje.

Ko se nekatere Cerkve veselijo, so pa druge žalostne. Kajti po mnogih škofijah bo število novih mašnikov majhno ali pa jih sploh ne bo. Med tistimi cerkvenimi občestvi, ki bodo v nedeljo z žalostjo gledala na nove mašnike, bomo tudi mi zamejski Slovenci na Goriškem in Tržaškem. Še enkrat bomo ostali brez lastnih novih mašnikov. Koliko časa še? Molimo, da bi se ti dnevi skrajšali!

K. H.

Dvanajst let plodovitega dela

Vedno je težko živim izrekati sodbe nad ravnanjem sodobnikov. Te sodbe so toliko bolj delikatne, kolikor bolj take osebe vplivajo na zgodovino človeštva. Tudi za papeže to velja. Njihovo mesto v družbi je nekaj povsem svojskega. Razumeti njih ravnanje zahteva trezno in vestno presojo. To pa dostikrat ni lahko, saj smo sami del zgodovine in njeni oblikovalci ter za dogodke soodgovorni.

O papežu Montiniju, ki si je na dan izvolitve pred 12 leti 21. junija 1963 nadel ime Pavel VI., je bilo izrečeno že mnogo sodb, ki so bile vse prej kot enoglasne. Njegova zapletena osebnost je marsikje povzročila neugodje, nerazumevanje in kritiko. Najbolj pravilno ga lahko sodi tisti, ki vidi v njem poglavarja katoliške Cerkve in moralnega voditelja človeštva.

TEŽKA DEDIŠČINA

Dediščina, ki jo je prejel Pavel VI. od svojega prednika Janeza XXIII., je bila zanj prej breme kot pomoč. V nekem smislu ga je spravila v zadrego. Za katoličane in nekatoličane je Janez Dobri že postal mit ljudskih množic. Mit pa lahko postane velika ovira za novo dejavnost.

Pavel VI. je to od začetka svojega pontifikata močno občutil in se tega dobro zavedal. Hotel je razviti svojo lastno »linijo«, ki bi bila izraz njegove osebnosti. V

njej naj bi našla odsev podoba Janeza XXIII., pa tudi Pija XII., v čigar šoli se je oblikoval.

POGUMEN VODNIK

Po stopnjah je razkrival sam sebe, oddaljujoč se od svojih neposrednih prednikov. Postal je papež novih cerkvenih obzorij. Vsem so še v spominu njegova orjaška potovanja skoro v vse celine prva leta vladanja.

Pokazal je izredno občutljivost za probleme sodobne družbe. Dokaz za to so njegove okrožnice, zlasti socialnega značaja. Bil je pozoren na znamenja časov, a istočasno zavzet varuh cerkvenega nauka. Neki »Ne!« (celibat duhovnikov naj ostane, zakon je nerazvezljiv, splav ni dovoljen, določene trditve nekaterih teologov nevdržljive) so mu prinesli več nepriljubljenosti kot odobravanja.

Toda papež, ki je zvest svojemu poslanstvu, se mora soočiti tudi z nepriljubljenostjo. In Pavel VI. se je z njo tudi spoprijel, spoprijel pogumno in obenem v duhu ponižnosti, ne da bi se podredil prilagodljivim nazorom ali toku časa. Pogumno je razvil zamisel obnove, ki jo je začrtal zadnji vatikanski cerkveni zbor, čeprav so ga tisti, ki se še vedno krčevito oprijemajo preživelih form iz preteklosti, trdo napadali in mu pripisali krivdo za vse tegobe, ki so v zadnjih desetih letih prizadele Cerkev.

Ni bila samo liturgična obnova, ki jo je uspešno izvedel; tudi druge koncilске pobude skuša načrtno uresničiti. Že je v pripravi novi cerkveni zakonik. Sinode škofov so postale dejstvo in so pristen izraz skupnega vodenja Cerkve pod papeževim vodstvom. Cerkev ima spet bolj pristen Kristusov izraz, ki so ga okoliščine in časi v preteklosti večkrat potvorili.

Velik je bil papežev prispevek k utrjevanju bratstva med narodi, velik njegov prispevek za mir v svetu, za odstranitev vojnih spopadov in nasilja v družbi, za uveljavljanje pravičnosti in svobode.

Drži, da pri tem njegovi napor niso bili vedno nagrajeni z uspehom. Toda, za kar se je prizadeval Pavel VI., ni nobena utvara. To, kar velja, je končni cilj.

POBORNİK SVOBODE

Sence, ki bi jih radi nekateri odkrili v pontifikatu Pavla VI. so le prebliski, v katerih se še bolj jasno pokaže njegova osebnost. V teh časih, ko se zdi vse prehodno in v nenehnem prenavljanju — neredkokrat radikalno in v temeljih — skuša tudi sv. oče z očmi vere brati sedanje dogajanje v svetu. Znan po svoji ostrovidnosti se izogiba v naprej že sprejetih in za razloge nedostopnih odločitev. Če bi v preteklosti bilo manj odločitev te vrste, bi za Cerkev danes v marsičem bilo lažje.

Seveda gre pri tem za stvari, kjer se mnenja še niso izkristalizirala. Na področju dogem je Pavel VI. nepopustljiv kot njegovi predniki. Toda v drugih zadevah, kjer jasnost še ni dosežena, je papež pristaš svobode. Le v svobodi je mogoč znanstveni razvoj in napredek.

To papeževu ravnanje, ko se je pokazal »posibilist« in ni zaprl vrat razgovoru o teološkem nauku, je pri nekaterih vzbudilo začudenje, dvome in negotovost, češ papež sam ne ve, kaj Cerkev pravzaprav hoče in uči. Pa je boljše biti nekoliko slaboten v spoštovanju svobode kakor biti preveč zavzet za izvajanje avtoritete. Kristjani pa bodo morali biti toliko zreli v veri, da te svobode ne bodo napačno pojmovali in je ne zlorabljali za svoje interese.

Dvanajst let pontifikata Pavla VI. ni šlo mimo brez koristi; bila so rodoviten prispevek k rasti Cerkve in človeštva.

—jk

Važen dokument angleškega zunanjega ministrstva

Ko mine trideset let, se navadno odpro tajni državni arhivi. Tako ravna tudi Vel. Britanija. Tako je letos v začetku maja angleško zunanje ministrstvo odprlo arhiv o dogodkih na Koroškem v maju in juniju 1945. Tudi vračanje domobrancev in četnikov je zabeleženo v hranjenih dokumentih.

Prvi dokument vsebuje pismo ministra dr. Mihe Kreka iz Rima. Dne 1. junija 1945 je dr. Krek poslal po posebnem naglem slu pismo svojemu znanu angleškemu ministru Dicku Lawu. V pismu ga dr. Krek naproša, naj posreduje na merodajnih mestih, da bo angleška vojska takoj ustavila izročanje domobrancev na Koroškem v roke Titovim partizanom. Krek poroča ministru, da je v dneh od 27. do 31. maja bilo vrnjenih v Jugoslavijo 11.000 slovenskih domobrancev.

Pismu je dr. Krek dodal pričevanje partizanskega oficirja Branislava Todorovića, ki je ob doživljenjski pri tem izročanju sklenil dezertirati. Uspelo mu je pobegniti v Italijo, kjer se je takoj oglašil pri Kreku. Izročil mu je dolgo zapreženo poročilo o grozodejstvih Titovih partizanov ob izročanju protikomunističnih borcev na Koroškem.

Minister Law se je do konca avgusta — tedaj so že bili na oblasti laburisti — obnašal tako kot da pisma sploh ni prejel. Sele 25. avgusta je major Guy Lloyd odkril pismo in ga poslal svojemu poslanskemu tovarišu v spodnji zbornici Noelu Bakerju. Major Lloyd začneja takole svoje pisanje:

»Krekovo pismo in dokumenti so prišli v moje roke, ker očitno minister Law ni ničesar storil. Sporočite mi takoj, kaj mislite o vsebini poslanega in kaj bi bilo treba storiti. Govorice in komentarji o teh zverinskih umorih so že tako razširjeni, da moramo vse skrbno proučiti. Toliko oseb je že zapletenih v to zadevo, da nikakor ne moremo več mimo tega brez protesta. Gre v posebni meri za našo čast

in za mnenje o naših prevzetih obvezah.« Gradivo je kmalu dobil v roke J.M. Addis, ki je bil tedaj načelnik oddelka za južno Evropo, torej tudi za zadeve, ki so se tikale Jugoslavije. Addis je sedaj britanski veleposlanik v Pekingu.

H Krekovemu gradivu je Addis 30. avgusta 1945 lastnoročno pripisal: »Izročitev Slovencev in ostalih vojakov Titu je bila strahotna pomota Osmeh armade... Gotovo je, da je prišlo do strahotnega pokola, v katerem niso delali razlik... Dejstvo je, da naše pristojne oblasti niso nikdar prejele v London od armadnih zborov poročila, da je prišlo do izročanja. Tako je poteklo mnogo časa, da smo zvedeli, kako so bili nesrečni Hrvati in Slovenci na Koroškem vrnjeni Titovi vojski, ki jih je zverinsko poklala, komaj so bili onstran meje.«

Addis omenja tudi Todorovičev dokument, ki je bil v angleškem prevodu vključen v gradivo ob Krekovem pismu. Za to pričevanje Addis trdi, da »ima vse lastnosti in ceno resničnosti, kajti bistvo njegovega pričevanja potrjujejo dodatna poročila iz drugih virov.«

Ta dokument nosi oznako FO/371 (48920) R 13674/728/92. Izjavo je Branislav Todorović, rojen v Beogradu, star 23 let, pred vojno študent tehnike, med vojno pa poročnik NOV (narodnoosvobodilne vojske) pod prisego podal 25. junija 1945 v Rimu.

V izjavi pove, kako je kot zvezni oficir med NOV in zavezniškimi edinicami na Koroškem 24. maja odšel s posebnim vlakom v Podrožico onstran karavanskega predora, doživel v kraju Maria Elend, tj. Podgorje v Rožu predajo hrvaških in slovenskih ujetnikov iz rok Angležev Titovim partizanom in spremljal vlak (30 vagonov in 2 za oficirje) na Jesenice. Vlak je na postaji v Podrožici stal četr ure. Tam je 15 četnikov izvršilo samomor, da ne bi prišli partizanskim klavcem v roke.

V Hrušici na slovenski strani je bil Todorović priča pokola 54 oficirjev-ujetnikov.

Partizanski častniki so jih o mraku odvedli v bližnji gozd, kjer so se najprej pripravili, kdo bo koga zaklal. Pod Hrušico je v vlak vdrila mladinska četa vojvodinske divizije, vsi fantje pod 16 let stari. Komaj je vlak krenil, so začeli klati, trupla pa suvati v Savo pod bregom in na nasip ob progi.

Todorović je bil globoko presunjen nad tem zverinstvom zmagovalcev. Dali so mu večerjo, a ni mogel nič užiti. Tudi kuharji so bili tihi — slabe volje. Sklenil je, da ne bo več spremljal nobenega vlaka. Za naslednje dni jih je bilo napovedanih kar 16. Ko je spoznal, da ga lastni ljudje opazujejo, se je odločil za beg v tujino. Oskrbel si je lažne dokumente in nato ga je vzel v noč. Pozneje je zvedel, da so naslednje jutro z Jesenic telefonirali v Podrožico, da se mora takoj javiti na poveljstvu... Toda Todorović je že bil v Italiji. Izbral si je svobodo.

Dve značilni zadržanji sv. očeta Pavla VI.: blagoslov zbranim množicam in ljubeče srečanje z otroškimi oblikovalci

Poskus politizacije Cerkve

Neki poslušalec oddaje »Vera in naš čas« je pred kratkim objavil v Primorskem dnevniku pismo, v katerem protestira, ker je škof vikar dr. Lojze Škerl dve nedelji zapovrstjo govoril o dveh »kompromitiranih« kardinalih, tj. Mindszentyju in Stepincu. Ta poslušalec je tudi zastavil vprašanje, če bo »sedaj na vrsti reški škof Pavlišić, ki je bil nedavni gost ustaških klavcev v Južni Ameriki«.

In res, v oddaji 15. junija letos je prišel na vrsto tudi nadškof dr. Josip Pavlišić. Po taki obtožbi, ki je bila izrečena na tržaških tleh, se je zdelo dr. Škerlu umestno in potrebno, da spregovori nekaj besed v obrambo dr. Pavlišića, ki ga vsi tržaški duhovniki visoko cenijo.

Kdo je ta cerkveni dostojanstvenik? Doma je iz Starega Pazina in je duhovnik od leta 1938. Studiral je v Kopru in Gorici. Dokler ni postal škof, je bil duhovnik tržaško-koprške škofije in je služboval v Istri. Sedaj je nadškof in metropolit na Reki.

V prvem tednu meseca junija letos je bil v Rimu, kjer se je kot predstavnik jugoslovanske škofovske konference že ponovno udeležil zasedanja italijanske škofovske konference. Ob tej priložnosti je imel tudi govor, ki so ga italijanski škofje zelo upoštevali.

Nadškof dr. Pavlišić je bil v začetku tega leta v Argentini, kjer je obiskal svojega brata. V Južni Ameriki se je srečal z različnimi ljudmi, zlasti s hrvaškimi izseljenci in jim večkrat tudi govoril. Zaradi teh srečanj je postal predmet številnih napadov v jugoslovanskem tisku.

Toda so te obtožbe proti nadškofu utemeljene? To bodo naši bralci lahko razbrali iz pojasnila, ki ga je verski list »Glas koncila«, kateri izhaja v Zagrebu, objavil 8. junija. Članek, ki ima naslov: »Primer Pavlišić — poskus politizacije Cerkve«, v prevodu objavljamo.

PRITISK NA DOMAČO KATOLISKO CERKEV

»Primer nadškofa Pavlišića« vnovič polni časopisne stolpce. Izrabljajo ga časnikarji in s tem izzivajo našo domačo katoliško Cerkve, da se »izjasni«, da zavzame določena politična stališča.

Človek ima vtis, da ne gre za to, da bi bil neki državljani SFRJ, ki je po svoji službi reški nadškof, klčan na odgovor pred sodišče, marveč da se želi speljati katoliško Cerkve v izrecno politizacijo.

Cudno je, da isti časnikarji, ki se — spriče načel, katera zastopajo in ki jih je ta družba že zdavnaj sprejela — zavzemajo za depolitizacijo Cerkve, zdaj naenkrat zahtevajo, naj se ta Cerkve s svojimi najodgovornejšimi predstavniki postavi kot forum, ki bi izrekal povsem določene politične ocene in mnenja.

Nadškof Pavlišić je kot član katoliške hierarhije obvestil svoje kolege škofove o svojem potovanju v dežele obeh Amerik. Toda škofovska konferenca napram nadškofu Pavlišiću ne more igrati vloge sodišča, pa tudi on se ne želi skrivati za ugled škofovske konference. Nikaki časopisni članki in tudi ne protesti različnih skupin ne bodo katoliške Cerkve v naši deželi pripravili do tega, da bi igrala vlogo političnega foruma in da bi izrekala politična mnenja. Cerkve si ne lasti pravice nalagati svojim udom določena politična stališča ali pripadnost določenim političnim informacijam. Predočevati ji danes, da v preteklosti pri tem ni bila zmeraj dosledna, bi pomenilo pehati jo na stara pota, na katera se ne želi vračati.

V razgovorih odgovornih cerkvenih ljudi z odgovornimi predstavniki družbenega in državnega življenja v SFRJ so bila večkrat jasno izrečena in vzajemno sprejeta neka temeljna načela o vedenju katoliških funkcionarjev (škofov, duhovnikov, socialnih delavcev in drugih), ki se na svojih potovanjih po tujini srečujejo z ljudmi hrvaškega porekla in katoliške veroljuposti in to ne glede na njih ideološko ali politično prepričanje.

Vse do sedaj se je zdelo, da je jasno, kako ti katoliški funkcionarji, ki iz te države odhajajo v inozemstvo in se vanjo svobodno vračajo, ne morejo v inozemstvu nastopati, kakor da so izvršni organi jugoslovanskih preiskovalnih služb ali sodišč.

Ljudje se tamkaj zbirajo okoli njih v glavnem pri mašah in raznih svečanostih v zvezi z mašami kot tudi na običajnih zakuskih po mašah. Prihajajo ljudje, ki se tam svobodno gibljejo, a katoliški duhovnik jim tam državljanjskih pravic ne more jemati ali omejevati. Medtem ko se mu predstavljajo ali ga pozdravljajo, ni njegov posel raziskovati njihovo politično preteklost.

Ne glede na vsebino in ton njihovih priložnostnih govorov on kot pastir Cerkve izhaja iz dejstva, da se ti ljudje predstavljajo kot katoliki in Hrvatji, pri čemer jih poziva, naj poglobijo in pravilno osmislijo zvestobo Cerkvi in ljubezen do domovine.

Ze samo s tem jih navaja, naj opuste vsak ekstremizem, vsako mržnjo in maščevanje, naj vnovič premislijo dejstva in perspektive. Ko jih poziva k neprestanemu spreobračanju, jih opominja, da morabine dosedanje zmore ali napačni koraki ne smejo postati vzrok za okolelost, obup ali brezizhodnost; da nam je do zadnjega trenutka življenja dana možnost in naloga, zavzeti pravilnejše stališče.

Človek namreč za živih dni lahko napravi mnogo napačnih korakov, je poražen v mnogih bitkah, ali najodločilnejša je »poslednja bitka«, in to je zadnji dih življenja, soočenja z večnostjo.

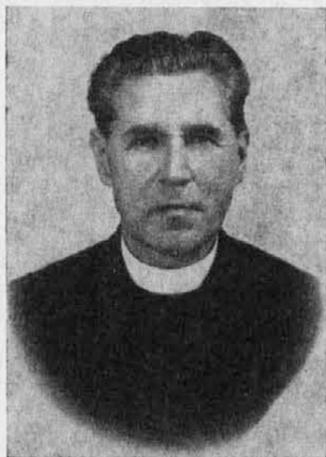
Ne vidimo, da bi bil nadškof Josip Pavlišić na svojem potovanju po Argentini storil kaj drugega. Tudi ko bi bil vse vedel o politični preteklosti ljudi, s katerimi je sedel za mizo, jih zagotovo ne bi bil odgnal od mize niti bi od mize sam bežal.

Naj se zdi to komu še tako neverjetno, človek, ki kot nadškof Pavlišić za časa vojne ni živel v Nezavisni državi Hrvatski, ni dolžan imeti v ušesih imena takratnih ministrov. Tudi nima nobena smisla analizirati besede, izrečene v priložnostnih zdravcih in jih tolmačiti tako, kot da so to vnaprej napisani teksti z dobro premišljenimi sintaktičnimi odtentki.

Razen tega se ne bi smelo pozabiti, da je nadškof Pavlišić eden tistih istrskih duhovnikov, ki so v najodločilnejših trenutkih resnično mnogo storili, da se Istra priključi Hrvatski v Jugoslaviji. Človek s takšno politično preteklostjo zares ni imel razloga niti tam v Argentini biti strahopetno oprezen, niti ni imel razloga tehtati svoje besede, kot da bi jih izgovarjal pred sodiščem.

Tak človek ima tudi danes pravico pričakovati, da se tudi ta primer presoja v celotnem sklopu njegovega življenja, da se s tem primerom ne manipulira — zlasti ko je vse bolj očitno, da člankarji v VUS (= Vjesniku u srijedu) ne nameravajo klicati na kazensko odgovornost njega, pač pa vrše težko razumljiv pritisk na našo domačo katoliško Cerkve.

Ivan Omersa - biseromašnik

V župniji sv. Jakoba v Trstu že 60 let živi in deluje duhovnik Ivan Omersa, ki bo letošnjega 29. junija praznoval 60-letnico mašništva. Zaradi njegove skromnosti ni mogoče misliti na kakšno večjo zunanjo slovesnost. Tega dne bo ob 9. uri maševal, potem pa se bo srečal z verniki v prostorih našega Doma v ul. Concordia. Skoraj vse svoje duhovniško življenje je preživel med šentjakobčani. V veliki župniji sv. Jakoba je bil kaplan, od leta 1926 do 1936 pa župnijski upravitelj. Dolgo let je vodil številni cerkveni pevski zbor. Po smrti voditelja Marijine družbe v ul. Risorta, Franca Guština, leta 1937, je prevzel vodstvo te verske družbe, ki si je pridobila toliko zaslug za versko, moralno, narodno in kulturno življenje slovenskih deklet in žena v mestu. Vodil jo je v najtežjih letih fašističnega nasilja. Po 30 letih vodstva pa jo je izročil drugemu.

Ko so po prvi svetovni vojni prisilili škofa Karlina, da je zapustil Trst in odšel v Slovenijo, ga je ta povabil, naj pride za njim, če bo postal položaj v tem mestu nevzdržen. A Omersa je ostal pri Sv. Jakobu in vztrajal v dobrem in slabem. Prenašati je moral vsakovrstno fašistično poniževanje in nasilje ter tudi druga zapostavljanja. Deset let je ostal le upravitelj

Neupogljivi kardinal Kamenčki

Zamenjavanje kart

Levičarski krogi kaj radi kardinala Višinskega označujejo kot trmoglavega cerkvenega kneza, ki v svoji častiželjnosti stalno dela na to, da bi ovrinal in preprečil zmanjšanje napetosti med poljsko komunistično vlado in Cerkvijo ter onemogočil diplomatske napore Vatikana, da pride do neke vrste sožitja.

Ko je pred nekaj časa posebni poslanec Sv. sedeža nadškof Poggi obiskal Poljsko in se mudil tam štiri tedne, so kardinalu nasprotni krogi zapisali, da je ob tej priložnosti kardinal Višinski Vatikano očital, da se pri pogajanjih s poljsko vlado premalo ozira na interese poljske Cerkve. Dejansko pa je kardinal izrekel naslednje besede:

»Prepričani smo, da naloga, ki si jo je zastavil nadškof Poggi, ne bo lahka in ne tako kmalu opravljena, toda upanje obstaja, da bo prišlo do pozitivnih rešitev, saj začenja poljska vlada kazati večje zanimanje za zadeve Cerkve.« Višinski je še poudaril, da Cerkve ne zganja nobene politike in da ni niti proti vladi niti proti obstoječemu političnemu sistemu, čeprav se čutijo škofje večkrat prisiljeni, da dvignejo svoj glas zoper zastopavanje vernikov v poklicnem življenju in zoper oviranje krščanske vzgoje otrok ter preprečevanje gradnje novih bogoslužnih prostorov.

Tako je kardinal Višinski v pridigi 1. decembra 1974 javno obsodil porušenje cerkve sv. Vladislava v središču poljske prestolnice. To cerkev so 23. novembra istega leta izravnali z zemljo, ne da bi o tem prej obvestili duhovnika, ki je imel svetišče na skrbi. Najsvetejše je odnesel iz cerkve pred uničenjem neki razduhoven.

Po obstoječih zakonih oblasti brez škofovega pristanka ne smejo porušiti nobene bogoslužne stavbe. V Varšavi so šle mimo nadškofa Višinskega. Ko je svetovni tisk kot pri dveh prejšnjih vojaških vajah, da »je bila Cerkve pravočasno informirana«. Ta lažna izjava je nagnila kardinala, da je s prižnice to trditve zanikal in opozoril, da se je »tako dejanje po zadnji vojni prvič izvršilo«.

Vas Glodow nima stavbe za bogoslužje. Župnijska cerkev je v Pogodkih, 7 km daleč od Glodowa. Vendar so Glodowljani vsako nedeljo naredili to pot, težava pa je bila s poučevanjem verouka, saj je farna cerkev za otroke predaleč. Zato je župnik

najel nedozidano hišo in jo toliko popravil, da je mogel v njej poučevati katekizem za otroke.

Ker mnogi stari ljudje v Glodowu tudi niso mogli k maši v župno cerkev, je župnik začel zanje maševati v veroučni učilnici. Pa je kmalu posegla vmes milica. Župnik je bil obtožen, da je učilnico spremenil v bogoslužni prostor, s tem pa da je prekršil dekret, ki — po sovjetskem zgledu — prepoveduje liturgična dejanja v neprijavljenih prostorih. Na sedež milice so poklicali tudi lastnika nedozidane hiše in ga skušali z grožnjami prisiliti, da bi župniku odpovedal prostore za verouk.

Taki in slinčni primeri, ki se vedno znova ponavljajo, so vzrok, da od časa do časa kardinal Višinski povzdigne svoj glas in ožigosa ravnanje oblasti. Pa je to kaj napačnega? Je zato trmoglav ali častiželjen? Ne vrši mar samo svojega poslanstva?

In še v eni reči ima kardinal prav. Prav zadnji koncil je poudaril, da je domača hierarhija prva odgovorna za rast Cerkve v svoji deželi. Začeti diplomatska pogajanja iz Vatikana za hrbotom domačih škofov z vlada, ki tem škofom nasprotujejo, je nemodro, če že ne netaktno. In takšnih napak je vatičanska diplomacija v prvih letih po Janezu XXIII., ko se je odprl dialog s komunističnimi režimi v vzhodni Evropi, napravila kar precej, pa naj je šlo za Madžarsko, Češkoslovaško ali Poljsko.

Popuščanje »napetosti«

Ivan Jakubovski, maršal Sovjetske zveze in vrhovni armadni poveljnik Varšavskega pakta, je po poročanju lista »Deutsche Tagespost« osebno vodil velike vojaške vaje v Vzhodni Nemčiji, ki so potekale vzdolž meje z Zahodno Nemčijo.

V glavnem stanu NATO ocenjujejo, da se je teh vaj udeležilo 7 do 9 divizij. Smer pohoda, ki so ga vadili, je bila ista kot pri dveh prejšnjih vojaških vajah, ki sta se vršili pod šifro »Udar«.

Namen »Udara« je bil vpad v Zahodno Nemčijo, ne da bi izzvali poseg enot NATO. V sled tega naj bi se izogibali vsakega stika z enotami atlantskega zavezništva. Vzhodnonemška vojska naj bi s hitrim pohodom na zahod »obvarovala« delovne ljudi pred fašistično reakcijo, ako bi slednja hotela prevzeti oblast.

Namen sedanjih velikih vojaških vaj pod osebnim vodstvom maršala Jakubovskega pa je segel še mnogo dalj. Preskušali so, kako bi bilo mogoče z bliskovito vojsko prodreti do samega Atlantika.

Po prvih razčlembah, ki jih je opravila protibevšečevalna služba NATO, sta prišli do izraza dve poglavitni značilnosti teh vaj: v manj kot 12 urah lahko poveljstvo Varšavskega pakta pripelje iz notranjosti kompletno opremljene padalske divizije in jih spusti na poprej določena zahodna območja s tanki in poljskimi topovi vred.

Svetovni kongres mladih delavcev

Pokojni kardinal Cardijn je v času po prvi svetovni vojni ustanovil gibanje mladih katoliških delavcev, ki mu je dal naslov JOC (Jeunesse ouvrière chrétienne). Iz kratice se je razvila beseda žosizem, ki označuje to gibanje.

Zosizem je neke vrste katoliška akcija, ki je v službi Cerkve in evangelijskega apostolata. Člani se trudijo, da bi ustvarili nov tip delavskega človeka, ki bo krščansko mislil in deloval. Tudi delavcu sedanjega časa hočejo pokazati smisel življenja. Pri tem ne poprašujejo po ideološki ali verski opredelitvi, marveč hočejo mlademu človeku pokazati vrednote, ki ga osvobajajo in osrečujejo.

Zosizem se je v petdesetih letih svojega obstoja razširil po vsem svetu. Nedavno je imelo to gibanje v Linzu v Avstriji svoj 5. svetovni kongres, katerega se je udeležilo 120 delegatov iz 55 dežel. Za novega predsednika je bil izvoljen 27-letni šofer José Luis Velez iz Portorica.

Poziv za boj proti lakoti v svetu

V ZDA so predstavniki raznih ver izdali skupen poziv za boj proti lakoti v svetu. V pozivu je rečeno, da je predvsem treba vzbuditi zanimanje javnosti za problem lakote v svetu, a vzporedno je potrebna tudi dejanska pomoč. Listino so podpisali glavni tajnik ameriške katoliške škofovske konference, glavni tajnik protestantskih Cerkva in glavni rabin judovskih skupnosti.

Slovenska komunistična partija je v očitni zadregi zaradi pričevanja E. Kocbeka o pokolu domobrancev ob koncu druge svetovne vojne. Ta zadrega se kaže v tem, da bi radi zmešali igralske karte.

Številni, ki so se k temu oglasili, se ne ustavljajo ob vprašanju pokola, temveč takoj prehajajo na druga vprašanja, ki s pokolom niso nič v zvezi. Zlasti hočejo prepričati svoje bralce in poslušalce, da so vsi, ki o pokolu govorijo ali pišejo, sovražniki sedanje Jugoslavije, njene politike neuvrčenosti in njenega socialnega sistema samoupravljanja.

Toda kaj ima opraviti dogodek izpred 30 let s sedanjo zunanjo politiko Jugoslavije ali z njenim samoupravnim sistemom? Neuvrčenost Jugoslavije v zunanji politiki za mnoge tudi v zapadnem svetu edina pametna politika za socialistično državo, ki hoče ohraniti svojo samostojnost; samoupravni sistem, ki ga uvajajo v Jugoslaviji, je pa nekaj tako novega, da je zanimiv za vse. Na zapadu in na vzhodu gledajo z zanimanjem, kako bo funkcioniral. Če se bo obnesel, ga bodo gotovo sprejeli tudi drugi, če se ne bo obnesel, pa svet bogatejši za eno izkušnjo več, stroške pa bodo plačali jugoslovanski narodi.

Zato tisti, ki iščejo resnico izpred 30 let, niso s tem zoper neuvrčenost Jugoslavije in njeno samoupravljanje. Karte hočejo zmešati v Sloveniji, ker jim je tisti dogodek očitno neprijeten.

Drugi neupravičen očeček je, da so Kocbek in drugi, ki omenjajo pokol domobrancev, osramotili osvobodilno borbo. Menimo, da osvobodilni boj ne potrebuje ne laži ne legend. Dejstva so pač dejstva. Kakršna so, jih mora zgodovina sprejeti. Če so bila tudi grda, jih zgodovina ne more popraviti. More jih razložiti, ne pa izbrisati.

Zato tudi iskanje resnice o pokolu slovenskih domobrancev ni nobeno sramotenje osvobodilnega boja, temveč le prizadevanje, da se osvetli eden najbolj tragičnih trenutkov iz naše zgodovine.

Dokler do te osvetlitve ne bo prišlo, bodo pač ostali sum, bojazen, strah, ostal bo madež, ki se bo samo večal in se širil tudi na tiste, ki niso krivi. Zato bodo zgodovinarji slovenske preteklosti morali vgrizniti tudi v to kislno jabolko. Verjetno pa, da do tega ne bo prišlo še tako kmalu.

(r+r)

Bralci pišejo

Slovenska zastava

V »Novem listu« od 29. maja je pod rubriko »Prejeli smo« povedano, kakšna naj bi bila slovenska zastava. Jaz bi k tistemu še to pripomnil, da je podpisani »Slovenec« hote ali nehoti pozabljali zapisati, da prava slovenska zastava nima rdeče zvezde, vsaj pod Avstrijo in v prvi Jugoslaviji je ni imela. Rdeča zvezda se je pojavila v letih komunistične revolucije in po njeni zmagi tudi ostala.

D. H., Trst

Glede slovenske zastave je res treba vedeti več reči: nastala je v 1840. imenovani »Pomladi narodov« leta 1848. Tedaj so se slovenski rodoljubi odločili za belo-modro-rdečo (hrvaška je baš obratna) zastavo. O kaki zvezdi na njej takrat seveda ni bilo ne duha ne sluha. Med socialno revolucijo v Sloveniji so partizani dodali še rdečo zvezdo. Kasneje je ta zastava postala tudi uradna zastava SR Slovenije. V zamejstvu in zlasti zdomstvu pa je večina ostale pri zastavi brez zvezde. Brez dvoma zvezda pomeni neko ideološko opredeljenost, zato bodo mnogi, vsaj v svobodnem svetu, še naprej vztrajali pri zastavi iz leta 1848, ki je družila vse Slovence brez ozira na njih ideološko ali politično prepričanje.

★

Ne pričaj po krivem

Zgodilo se je lani v neki vasi tržaškega Krasa, ko sta dva vaščana s krivo prisego (kar pa je advokat nato prepričal) želela oropati somejaša za skromen košček zemlje, na katerem živi z družino že 35 let. Da se dogajajo take nizkotne stvari prav med nami, je vsega obžalovanja vredno. Ni dovolj, da nam drugorodci jemljejo zemljo; še sami se je hočemo na krivičen način polastiti. Smo potem kaj boljši od tujcev?

Posestnik tržaškega Krasa

Zanimali smo se pri krajevem župniku, ki nam je dejal, da se je piscu teh vrstic res godila krivica in da bi mu bila objava v našem listu v veliko tolažbo in zadoščenje. Zato smo to tudi storili.

Na Opčinah - center za mišičasto obolele

Mišična distrofija je zelo huda bolezen. Bolnik mora biti podvržen raznim terapevtskim postopkom. Toka bolniki pa ni tako enostavno zaustaviti. Večkrat vidimo take bolnike, ki se peljejo po cestah v zanje nalašč pripravljenih vozičkih ali avtjih. Srečujemo jih povsod. S pomilovanjem gledamo nanje, kar pa oni odločno odklanjajo. V sebi imajo tako življenjsko silo in moč in toliko poguma in optimizma, kakršnega zlepa ne dobimo pri zdravih ljudeh.

Nedavno me je bolnik, ki me je naprosil, naj ne omenim njegovega imena, presentil z novico, da namerava ustanova za mišičasto obolele zgraditi na Opčinah nekak center, in da je njemu poverjena skrb, da pripravi praznik ob postavitvi prvega kamna in da sledi tudi poteku del. Pobuda me je zanimala, zato sem ga sklenil povprašati, kako so si zamislili načrt in kako bo potekalo vse delo. On mi je radovolje odgovorjal in navdušeno pripovedoval o bodočnosti centra, ki so v vsej Italiji le v nekaj primerkih in ki jasno kažejo, da je država na zadnjem mestu v Evropi v oskrbi mišičasto obolelih.

V prvi vrsti, kaj je UILDMD?

Kratica UILDMD pomeni Unione Italiana Lotta alla Distrofia Muscolare, kar bi po naše povedano pomenilo: Italijanski združenje za boj proti mišični distrofiji. Vodstvo združenja je v Padovi, ul. Vergerio 17. Priznati moram, da je to združenje precej odprto do nas in prav temu se imamo zahvaliti za bodoči center na Opčinah.

Kje bo točno stal ta center?

Kot sem rekel, bo ta center na Opčinah, ob Bazoviški cesti, nedaleč od kolonij pri Banih. Celotna površina je 12.047 kv. metrov in je lahko dostopna bodisi s strani pokrajinske ceste kot tudi s strani avtoceste. Zemljišče je last občine Trst, ki nam ga je velikodušno podarila in se ji tu javno zahvalim v imenu vseh, ki bodo tu dobili zavetišče.

Ali imate pripravljen načrt in kdo ga je pripravil?

Načrt je pripravil arhitekt Gaetano Luciani. Upošteval je pri tem bolnike kot smo mi, da imamo lahek dostop v vse razpoložljive prostore. Posebno pa je gledal na to, da bo celotni kompleks vsklajen s posebno kraško gradnjo in čim bolj preprost. Po načrtih sodeč mu je to popolnoma uspelo.

Kdo vodi vsa dela?

Direktor vsega dela je inž. Sergio Zini; na kraju samem pa bosta vodila dela brata Plesničar.

Bi mi razložil program dela in kdo bo vse delal?

Najprej naj tu izrazim željo, ki mi je dolgo na srcu: vsi, ki nekaj čutite z nami, vsi ljudje dobre volje lahko pridete sem in vzamete kramp v roko! V tem bomo sledili zgledu skupine *Universitari Costruttori* (univerzitetnih študentov in tudi že diplomiranih ljudi!), ki delujejo brezplačno v času počitnic že dolgo let, in imajo nemalo zaslug, da so zgradili podobne centre drugod po Italiji. Ti so se obvezali, da bodo delali na Opčinah nepretrgoma do 30. septembra po 48 ur tedensko in da bodo sami plačali dnevnic za hrano in nočnino ter osebno zavarovalnico v znesku 2.000 lir. To skupno življenje bo po osem ur na dan na pristojevoljnem delu na gradbišču, ostali prosti čas pa bo v koloniji pri Banih, kjer bodo prenočevali.

Kot vidimo, je to delo velikopotezno začrtano. Kakšni objekti bodo pri tem prišli do veljave?

Predvsem je bilo treba misliti na vse tiste prostore za naše življenjske potrebe kot so primerne sobe, higienske naprave, kuhinja, obednica, ambulanta, prostor za telovadbo, knjižnica in pa dnevna soba. Sprva smo mislili tudi doizdati majhen trgovinski prostor, a je načrt za to propadel. Pri nas pa bo deloval dobro preskrbljen bar in pa prodajalna tobaka. Vsak, ki si bo zaželel ustavitviti se pri nas, mu ne bo žal: dobro bo postrežen, v svesti si, da nam je prinesel s svojo prisotnostjo nekaj človečanske topline. Poleg tega imamo v načrtu organiziranje raznih tekmovalij v šahu in dami. Ker bo blizu zgradbe tudi športni center, in to samostojen športni center z vsemi higienskimi napravami, bodo pri nas prišli prav vsi na račun. Naj tu posebno poudarim: v naše središče ima dostop vsakdo.

Čaka te delo, za katerega si se popolnoma angažiral in o katerem me boš sproti obveščal, da to posredujem našim bralcem. Med delavci so, kot si rekel, tudi ljudje z dokončano visokošolsko izobrazbo, ki so radi volje priskočili na pomoč s prostovoljnimi delom. Kakšna pa so moralna načela te pobude?

Objekt bomo oskrbovali sami; v njem bomo mi pohabljeni pa tudi zdravi skušali živeti v duhu modernih zamisli skupnosti; nudili bomo zavetišče iz družbe izločenim ljudem, ki ne najdejo prostora v bolnišnicah ali pa v domači hiši in jim skušali dati neko veljavnost v njihovem življenju; tu bomo nudili ljudem socialno in zdravniško oskrbo; skušali bomo uvesti pionirsko dejavnost na športnem področju za pohabljenice in tudi zdrave ljudi, ki bivajo v bližnjih vaseh. Vsa ta naša pobuda utegne zanimati za stalno po 50 ljudi, ker tako naj bi bilo število, ki bi zadostovalo potrebam. Število stalnih pa bi se moralo vrteti okoli 12 ljudi.

Finančno breme pa le ne bo od muh. Kdo bo skrbel za vse to?

Začetek gradnje bo v nedeljo 6. julija s postavitvijo prvega kamna in ob prisotnosti skupine *«Universitari Costruttori»*. Svojo prisotnost so najavile tudi razne oblasti in ustanove, ki so zagotovile svoj prispevek. Kulturni program v popoldanskih urah bo izredno bogat, na katerega vabim vse vaščane kot vse okoliško prebivalstvo. Kar bomo iz tega izžrili, bo vse za gradnjo tega centra. Sicer pa so nam na voljo vsa ekonomska sredstva osrednje organizacije, prostovoljno delo *«Universitari Costruttori»* iz Padove in upam tudi drugih ljudi. Svojo prisotnost je najavila velika skupina prostovoljcev iz Slovenije; tu naj bi dobili zavetišče predvsem invalidi slovenskega porekla. Deželna uprava bo pomagala z zato določenimi zakoni in z državnimi zakoni za civilne invalide.

Sogovornik mi je imel še veliko povedati. Iz njega je kar žarel zanos in polet in ves je v ognju za ta center, kjer bi prišli na svoj račun tudi naši najmlajši v zanje pripravljenem igrišču Robinson. Zahvalil sem se mu za izjorne podatke in skupaj z njim vabim prav vse:

6. julija pridite na Opčine, na Bazoviško cesto! Tako jutraj, kot popoldne. Priskočite velikodušno na pomoč tem ljudem z delom, z gnotnimi sredstvi in s tem, da tudi drugim poročate o tem velikopoteznem načrtu. A.M.

DR. STOJAN BRAJSA

Solženicin kot vernik

(1)

Ime Solženicina je že svetovno znano. Javnost ga pozna kot neustrašnega borca za versko in politično svobodo ruskega naroda. Svojo vero je jasno izpovedal v »Postnem pismu Pimenu, patriarhu vseh Rusij« ter v svojem sestavljenem govoru, ki naj bi ga imel ob prejemu Nobelove nagrade za književnost, katerega mu pa ni bilo dano nikdar izpregovoriti.

V naslednjem hočem bralcem »Katoliškega glasa« podati glavne misli iz omenjenih dveh dokumentov. Iz njih bodo razvideli, da Solženicin odločno odklanja brezbožni komunizem prav zato, ker je globoko prepričan, da ruski narod lahko prerodita in rešita edinole krščanstvo in njegova morala.

NEKAJ ŽIVLJENJSKIH PODATKOV

Aleksander Isajevič Solženicin se je rodil v Kislovodskem v Rusiji leta 1918. Matematične študije je dovršil v Rostovu,

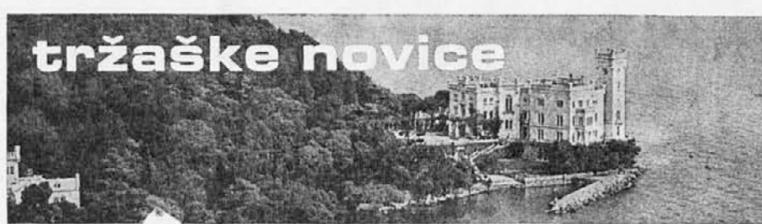
filozofijo pa na vseučilišču v Moskvi. V drugi svetovni vojni je bil topniški častnik.

Spomladi leta 1948 ga je aretirala zloglasna politična policija KGB (Komitet gosudarstvenoj besopasnosti, tj. odbor za državno varnost). Policija je namreč prestregla neka njegova pisma, ki jih je poslal svojemu prijatelju. V pismih se je ponorčeval iz Stalina kot vojskovodje. Zaradi tega je bil obsojen na osem let prisilnega dela.

Kazen je prestal deloma v bližini Moskve in deloma v sibirskih taboriščih. Po prestani kazni so ga poslali za tri leta še v konfinacijo v Kazakistan. Kasneje, leta 1957 je bil rehabilitiran (vrnjena mu je bila čast) kot žrtev sodnijske pomote. Nato je poučeval matematiko na neki srednji šoli.

Ze takrat je pisal. Leta 1962 je revija »Novy mir« (Novi svet) objavila njegov prvi kratki roman »Dan Ivana Denisoviča«. V njem je opisal grozote, ki so jih morali prestati politični obsojenci v stalinovskih taboriščih.

To pa vsemogočni državni policiji ni

Dom »Jakoba Ukmarja« v Škednju vabi na

škedenjsko poletno prireditev

ki bo v nedeljo 29. junija ob 20. uri na prostem pred Domom. Nastopili bodo: združena pevška zbor iz Škednja in Mačkoltj, otroški pevski zbor iz Mačkoltj ter ansambel »Explorer 74«. Od 16. ure dalje bo odprt kiosk z domačim vinom. Na sporedu bo tudi bogat srečolov.

Počastitev nadškofa dr. Alojzija Fogarja

Nekdanji člani italijanske mladinske Katoliške akcije v Trstu so ustanovili poseben odbor, ki naj bi poskrbel za dostojno počastitev nekdanjega tržaškega škofa dr. Alojzija Fogarja, ki je leta 1936 moral zapustiti tržaško škofijo, ker je vedno odkrito in junaško zagovarjal in branil svobodo vseh božjih otrok.

Slovesnost za počastitev nadškofa je predvidena za jesen, ko bodo odkrili spominsko ploščo, verjetno pri Sv. Justu, in izdali posebno knjigo o dr. Fogarju, ki jo pripravlja dr. G. Botteri. Ob tej priložnosti bodo po nadškofu Fogarju poimenovali neko tržaško ulico.

Lepo število nadškofovih prijateljev in »nekdanjih članov italijanske mladinske Katoliške akcije«, ki so že vsi prekoračili 50. ali 60. leto življenja, se je za god sv. Alojzija zvečer zbralo v tržaški cerkvi sv. Alojzija pri maši za pokojnega nadškofa. Maševal in pridigal je škofov vikar dr. Lojze Škerl.

Upati je, da bo bralec slovenskega tržaškega dnevnika vzel na znanje zgornjo novico, da je med pobudniki proslav v spomin nadškofa dr. Fogarja tudi eden odgovornih voditeljev slovenskega klara na Tržaškem. (Ured.)

Nova maša v Podlonjerju

Pred dobrim mesecem še nismo vedeli za izredni praznik, ki čaka našo vas ob koncu šolskega leta: nova maša edinega

V nedeljo 29. junija ob 10. uri na praznik sv. Petra in Pavla bo v Sv. Križu pri Trstu

SLOVESNA SV. MAŠA

združena s tradicionalno procesijo

tržaškega novomašnika Carla Gamberoneja, po rodu iz Milana. Kot teolog-organist je prihajal več let med svoje rojake in Podlonjer; zadnje mesce je igral včasih tudi pri naši službi božji, predvsem pri šmarnicah. Sam je izrazil željo, da bi rad maševal na svoj prvi duhovniški dan tudi za slovenske vernike in to v slovenščini, ker se je našega jezika v letih bogoslovja kar dobro priučil.

Nepričakovano ponudbo mladega diakona smo z veseljem sprejeli, saj ga naši nedeljski obiskovalci dobro poznajo že mnogo časa. To soboto 28. junija bo v tržaški stolnici posvečen v duhovnika in v nedeljo zvečer bo imel novo mašo v naši novi cerkvi. Pred novo mašo ob 6.45 bomo naredili skupno fotografijo, nato bodo naši solarji v skupnem nastopu izročili novomašniški križ, po slovesnosti nove maše in po razdelitvi novomašnih spomi-

nilo vseh. Najprej so ga onemogočili v Zvezi pisateljev. Policija ga je začela neprestano nadzirati. Preprečili so mu navzočnost na IV. kongresu pisateljev leta 1956. Prepovedali so mu objaviti roman »Rakov oddelek« in roman »Prvi krog«. Končno so ga leta 1969 izključili iz Zveze pisateljev.

Naslednje leto je postal Nobelov nagrajenec za književnost. Nagrade, ki bi jo moral dvigniti v Stockholmu, pa ni prejel, ker ni hotel potovati v inozemstvo. Bal se je namreč, da mu sovjetske oblasti ne bi dovolile povratka v domovino.

Njegovo najbolj pomembno knjižno delo pa je postal roman »Arhipelag Gulag«. Gulag je kratica za besede »Generalno upravljenije Lagera«, tj. Glavno ravnateljstvo taborišč. V tej knjigi je z dejstvi in številkami prikazal strahote, ki se dogajajo v sedanjih sovjetskih politično-kazenskih taboriščih.

POSTNO PISMO PATRIARHU PIMENU

Globoka vernost, ki preveva Solženicina, se odkrije zlasti v njegovem odločnem pismu, ki ga je v postnem času leta 1972,

nov pa so vsi prisotni povabljeni v veselo družbo na terase našega novega župnišča. Ker nimamo cerkvenega zbora (v svoji nemoči sploh na to ne mislimo, saj bi bil v najboljšem primeru samo dvoglasen...), zato vabimo od drugod predvsem tiste posamezne pevce-prostovoljce, ki še znajo zapeti staro lepo pesem Novomašnik, bod' pozdravljen.

Isto nedeljo 29. junija bo v Sloveniji posvečenih 58 novih duhovnikov, v Rimu na trgu sv. Petra bo istega dne sv. oče s prisotnimi škofi posvetil nad 400 novomašnikov iz vsega katoliškega sveta, mi

Spodbudna glasbena prireditev

V nedeljo 22. junija je bil v Finžgarjevem domu na Opčinah sklepni nastop Slovenske glasbene šole. Po uvodnih besedah prof. Maksa Šaha se je odvil spored, ki je bil dovolj pester, da je pritegnil zanimanje številnega občinstva.

Prevladovali so harmonikarji. Nastopali so solistično, v duetih in v ansamblih. Bilo je precej klavirskih točk, en zbor in en ansambel. A pojdimos po vrsti!

Najprej se je predstavil harmonikarski ansambel iz Sv. Križa, katerega vodi s. Celina. Star je komaj eno leto in temu primerna je bila zahtevnost skladb. Vendar so se izkazali. Ana Zupančič iz Bazovice nam je na klavir zaigrala Bachov Bourée. Darij Slavec, tudi iz Bazovice, je na harmoniko zaigral skladbo Luči v Hai-fi. Tatjana Stefančič iz Boljunca pa je na klavirju predstavila Veliko koračnico. Leniša David z Opčin se je izkazal za klavirjem s Pozzolijevo Kukavico.

Za temi solisti, katerim je treba priznati resno prizadevanost, nekaterim tudi lep uspeh, je nastopil deklški zbor iz Sv. Križa. Ob spremljavi harmonike in klavirja je zapel tri pesmi: dve prirejeni Avenikovi viži in pa V viharji noči.

Lučka Križmančič iz Bazovice je zaigrala Cambierijevo Barcarola romantica, zahtevno skladbo z zapleteno igro basov in klaviature. Izkazala se je kot prizadevna harmonikarka, čeprav je nelahka skladba nekoliko presegala njene sposobnosti. Prijetno presenečenje nam je pripravila Ildegarda Košta iz Sv. Križa. Z dovršeno tehniko je zaigrala Rondo Clementijeve Sonate. Marko Arduini in Dario Zlobec sta nas razveselila z dvema Slakovima skladbama.

Svojevrsten nastop pa je pripravil Ivan Tarabocchia iz Boljunca. Pod njegovim vodstvom je harmonikarski ansambel, ki obstaja šele eno leto, zaigral Lustspiel Ouverture skladatelja K. Bela. Presenetila nas je vigranost tako mladega ansambla, ki je s pogumom in zanosom za četr

na nedeljo »Krestopoklanaja«, tj. na nedeljo povišanja sv. Križa poslal Pimenu, patriarhu vseh Rusij. V pismu izreče Solženicin stvarno kritiko Pimenove božične poslanice. Označi jo kot nagrobni spomenik, ki teži srca pravoslavnih Rusov, kateri se še niso upognili nasilju.

Solženicin pravi, da ga je ob branju spomenice ganilo, da se je patriarh v pismu spomnil ruskih otrok. Ganilo ga je, ko je čital, da so starši dolžni netiti v srcih otrok ljubezen do Cerkev in domovine in kako morajo starši poglobljati to ljubezen s svojim zgledom.

Pri tem se je Solženicin spomnil svoje nežne mladosti. Spomnil se je, kako je v cerkvi sodeloval pri službi božji kot ministrant. Ta služba je v njem vzbudila čudovita neizbrisna čustva, ki jih kasneje nobena druga ideologija ni mogla ne zatemniti in ne uničiti.

BOLECA VPRAŠANJA

Zal pa se patriarh obrača v pismu le na otroke ruskih izseljencev, ki živijo v tujini. Solženicin vprašuje patriarha, zakaj pusti ob strani starše otrok v matični dr-

pa se z veseljem zgrnimo okrog našega Milančana, ki bo dopoldne prvič maševal za svoje rojake, zvečer ob sedmih pa za nas v slovenščini. Na posvečenje in novo mašo svojega sina pride njegova mama in z njo okrog petdeset sorodnikov in rojakov iz Varese pri Milanu.

Njega dni so naši predniki govorili, da se splašča iti na novo mašo daleč peš, tudi tako daleč, da strgaš ene čevlje. Če že ne pridete peš, se pripeljite, lahko tudi z našim lonjerskim avtobusom šte. 35.

Sesljan

Z zaključkom letošnjega šolskega leta odhaja v pokoj učiteljica gđ. Marija Legiša. Rodila se je v Mavhinjah. Maturirala je na goriškem učiteljskem in nastopila prvo službo v Ricmanjih. Od leta 1952 do 1963 je službovala v Slinnem in končno od 1963 do danes v Sesljanu. Učila je v težkih pogojih in pretežno v enorazrednih šolah.

Marija Legiša je ena tistih požrtvovalnih učiteljic, ki je vse svoje življenje posvetila vzgoji slovenskih otrok. Pri svojem učiteljskem delu je znala vzbuditi in utrditi ljubezen do rodnega jezika. Do otrok je bila razumevaajoča in materinska. Nekdanjim učencem je vedno ostala v hvaležnem spominu in jo še vedno radi obiskujejo.

Ko odhaja v pokoj, se ji hvaležni sesljski starši in otroci iskreno zahvaljujejo za njeno nesebično in požrtvovalno delo.

ure pritegnil našo pozornost.

Drugi del sporeda je začel domači ansambel Galebi. V petih letih obstoja je dosegel pod vodstvom g. Franca Pohajca vidno mesto med podobnimi ansambli. Njegove odlike so svežina, nežnost, ubranost glasov in precizna izvedba. Zaigral nam je dve skladbi, s katerima je nastopil na letošnjem festivalu v Steverjanu.

Anastazija Purič iz Bazovice je prijeto zaigrala Lisztove Ljubezenske sanje. Elena Cuk od istotam se je postavila z dokaj zahtevno Melocchijevo Toccata v c-duru. Videti je, da ima Bazovica dobre možnosti za uveljavitev svojih harmonikarjev.

Vinko Škerlavaj z Opčin se nam je predstavil z Mozartovim menuetom na klavirju. Njegov nastop je odlikovala dobra tehnika. Mogoče je bila to najzanesljivejša točka vse prireditve.

Ilde Košta in Damijana Kralj iz Sv. Križa sta skupaj zaigrali na klavir Loeschenov Melodično skladbo. Katja Grgič iz Padrič je na harmoniko zelo prijetno zaigrala Volpijev Preludij. Jolanda Kapun z Opčin je nastopila s skladbo svojega učitelja prof. Staneta Maliča Pomladni valček. Za konec nam je harmonikarski ansambel iz Bazovice pogumno zaigral Mazurko in Vojaško koračnico.

S tem je bila glasbena prireditev končana. Sledil je film o lanski glasbeni manifestaciji v Rimu, na katero je bil povabljen tudi openski ansambel TAIMS.

Ta nastop ni imel visokih ciljev. Je samo živa priča prizadevanja in truda naše mladine, da bi se izkazala na glasbenem področju. Ljudem je zelela prikazati zdravje in krepko voljo mladih glasbenikov, da bi nekaj dosegli. Vsi seveda ne bodo uspeli. Marsikoga bodo od glasbe odvrnile razne ovire.

Imeli pa bomo občutek, da je Slovenska glasbena šola na Tržaškem tudi zanje mnogo storila, saj se na ta način najlepše ohranja stik med mladino in odraslimi. J. Beličič

žavi, tj. v Rusiji in ne smatra za potrebno, da tudi nje pozove, naj vcepiljo svojim otrokom ljubezen do Cerkev in domovine.

Solženicin se tudi vprašuje, zakaj morajo starši pri krstu lastnega otroka pokazati svojo legitimacijo. Zakaj mora moskovski patriarh registrirati tiste, ki se krstijo.

Prepovedano je učiti otroke krščanski nauk. Otrok ne sme pristostvovati službi božji, ne sme prejemati zakramentov. Prepovedano je vzgajati otroke v krščanskem duhu, v veri pradedov. Oblast ne spoštuje intimnega prepričanja staršev.

»In vi, prvaki Cerkev, — se vznevolji Solženicin — sprejemate vse to! Vi se strinjate s tistimi, ki nas silijo, da prepuščamo in izročamo svoje otroke, ki se še ne morejo braniti, ne kakšni nevturalni, ampak radikalno brezbožni in pokvarjeni propagandi. Vi pristajate, da naši otroci, iztrgani iz krščanstva, nimajo druge izbire za svoje moralno oblikovanje kakor izkaznico borbenega brezbožnika ali pa kazenski zakonik.«

(Drugič naprej)

Uspešen zaključek Glasbene šole v Standrežu

Pretekli teden 20. junija so učenci glasbene šole v Standrežu priredili javni nastop v prosvetni dvorani »A. Gregorčič«. Glasbeno šolo je vse leto redno obiskovalo 21 učencev. Vodila sta jo prof. Komel Kamilo in Anton in poučevala v igranju na klavir, harmoniko in kitaro.

Dosežene uspehe so na koncu šolskega leta gojenci šole prikazali pred številnimi udeleženci. Začeli so najmlajši. Najprej sta z lahkim klavirskimi vajami nastopili Marušič Silvana in Nanut Barbara. Nato je na harmoniko zaigrala Paulin Mirjam in na kitaro Bernardis Marisa. Učenci Zavadvav Tiziana in Cingerli Klavdija sta podali vsaka po eno narodno pesem.

Za njimi sta se postavili Srebotnjak Vanda in Tabaj Erika z dvema štiričrtnimi skladbami: »Račka in Piščanček«.

Tudi sestri Uršič Lučka in Anamarija sta nastopili štiričrtno in posamezno s težjimi skladbami. Dokaj občuteno je Pisk Lucija podala lepi Menuet in Trio in nato spremljala na klavirju Zavadvav Marjana in Silvijo, ki sta zapela narodno »Po jezeru«. Šuligoj Elena in Zavadvav Silvija sta pokazali precejšnjo spretnost, ko sta zaigrali vsaka po dve zahtevni skladbi.

Za veseli konec so nastopili še mladi harmonikarji. Semolič Darko je živahno zaigral dve popevki »Glas harmonike« in »Oj Steverjam«, katere sta ubrano zapeli sestri Uršič. Zavadvav Marjan je z občutkom podal še narodni »Tamo daleko« in »Daj srček nazaj«.

Vsi udeleženci so odnesli z nastopa najlepše vtise. S tem nastopom so profesorji in učenci glasbene šole pokazali vaščanom svoje zmožnosti in uspehe, obenem pa tudi korist in pomembnost te ustanove.

Svodnjnje

V nedeljo 22. junija smo imeli v Svodnjah prvo sv. obhajilo lepe skupinice naših otrok. Slovesnost je bila toliko bolj pristrčna, ker je pri njej sodelovalo vse farno občestvo: prvoobhajanci, ki so sami brali molitve in prošnje, njihovi starši v njih neposredni bližini, pevski zbor na koro in mladinski pred oltarjem ter vsa farna družina, ki je za to priložnost bila še prav posebno številno zbrana. Bil je en sam nepozaben prizor, kakršnega navadno ne vidiš po drugih farnih cerkvah, kjer je vsa pozornost osredotočena le na prvoobhajance, vsi ostali so pa le bolj ali manj neme priče, če ne radovedneži.

Novo na tej slovesnosti so bile tudi narodne noše, v katerih so bili prvoobhajanci oblečeni. Tudi to je nekaj prelom s tradicijo, ki ni našega izvora. Bilo je torej vsega na pretek: za oči, za ušesa in za srce ter duha, o katerih pričakujemo, da se bosta najbolj obogatila od podobnih praznovanj.

Moramo zato izreči vso pohvalo Svodnjcem za njih sodelovanje pri tem mladinskem cerkvenem prazniku. Vabimo okoličane, da se o tem prepričajo prihodnjo nedeljo 29. t. m., ko bo v naši cerkvi sv. birma ob 9. uri in bo vse potekalo po načinu, ki se je v nedeljo tako obnesel.

Več posluha za zemljepisna imena bi si želeli

Zemljepis je bil in je še vedno šibka stran poročil v ljubljanskem tisku. Pred časom so v ljubljanskem »Delu« poročali npr. o novem prehodu med Avstrijo in Italijo, ki da ga bodo odprli pri rečici »Zlic«. Seveda je šlo za koroško Ziljico (nem. Gailitz, ital. Slizza), ki teče v smeri z Rajblja prek Trbiža proti Podklostru (Arnoldstein) in se izliva v Zilo.

Glede slovenskih oblik italijanskih mest v Ljubljani ne znajo več razlikovati z izjemo Rima, kar je dalje od Benetk. Mogoče pa je, da jim zvenijo italijanske oblike Milano, Torino, Firenze mnogo bolj eksotično kot ustaljene slovenske Milan, Turin in Florenca (pridevnik: florentinski, ne »firenški«). Toda če že vztrajajo na dozdevni eksotiki »mednarodnih« oz. »izvirnih« nazivov, je seveda nenavadno, da potem s tako vztrajnostjo rabijo nemško obliko Neapel za italijanski Napoli. Mimogrede, na Primorskem je znana tudi slovenska oblika Napolj, v Napolju, kot je pisal npr. še Srečko Kosovel.

Na Primorskem smo mogoče v tem pogledu nekoliko bolj občutljivi kot v Ljubljani, ker se vsak dan soočamo z italijansko stranjo, ki v zvezi s poročili iz Jugoslavije vztrajno uporablja oblike Lubiana, Zagabria, Belgrado, Slovenia, Serbia, Croazia, da ne govorimo o Istri in Dalmaciji. Toliko bolj nerodno je zato, ako nam v osrednji Sloveniji za hrbtno spodnašajo stare udomačene izraze in imena iz italijanskega sveta in ne ločijo več slovenskih nazivov ne le za mesta, ampak tudi za cele dežele. Poročajo namreč npr. o deželah Veneto, Emilia Romagna, Marche, Abruzzo in Puglia, čeprav so znane slovenske oblike Benečija (ne zamenjati s Slovensko Benečijo!), Emilija in Romanija, Marke, Abruci, Apulija, Lacij, Umbrija, Toskana, Kampanija, Kalabrija, Lombardija, Piemont, Ligurija itd.

Vse te dežele so nam vsaj toliko blizu kot je npr. Bavarska, za katero seveda ne bodo rabili nemške oblike Bayern. Zeleni bi bilo torej nekoliko več zemljepisnega znanja in posluha, ki je nujno potrebno ne le »na terenu«, ampak prav tako tudi doma. - J. S.

Težave škofije St. Gallen

Tudi škofija St. Gallen v Švici se ubada s pekočim problemom pomanjkanja duhovnih poklicev. Več kot polovica (137 na 209) duhovnikov je prekoračilo petdeset let življenja. Lani niso imeli niti enega novega duhovnika. Pač pa je lani iz teologije diplomiralo šest laikov, ki so se že uspešno vključili v dušnopastirsko in škofijsko delo.

Počitniške kolonije za slovenske otroke

Slovenska Vincencijeva konferenca iz Gorice sporoča, da bodo dečki odšli v gorsko kolonijo v Ovaru in obmorsko kolonijo v Nabrežini 7. julija. Točna ura odhoda bo pravočasno objavljena. Za morebitne informacije naj se zainteresirani obrnejo na upravo Katoliškega glasa, Riva Piazzutta 18, tel. 83177 vsak dan od 9. do 12. ure razen ob četrtek in sobotah.

★

Skupno romanje v Lurd

1. S tržaške postaje odpotujemo v ponedeljek 7. julija dopoldne. Ura še ni znana.
2. Romarji dobijo prvi dan večerjo na vlaku, kosila pa prvi dan ni.
3. Kupite si francoski denar že v Trstu in Gorici, ker je boljše zamenjava kot v Lurdu.
4. Romarska knjižica je v tisku, čakamo le še na urnik za romarski vlak.
5. V nedeljo 29. junija popoldne bo srečanje romarjev v Rojanu. Ob petih popoldne bo v cerkvi kratka skupna marijanska pobožnost, nato razgovor v Marijinem domu (ul. Cordaroli 29). To srečanje je priporočljivo zlasti za romarje, ki gredo prvič v Lurd.

LISTNICA UREDNISTVA. Prejeli smo dopis »Kam plovejo skavtinje?« Dopis je prišel s Tržaškega in izraža zaskrbljenost, zakaj ni bilo videti tržaških skavtinj ne na proslavi v Gonarsu in ne v Rižarni. Dopis bi objavili, če bi se pisec podpisal s polnim imenom in navedel svoj naslov. Tako pa podpis »Slovenski vernik in zaveden Slovenec« za nas nima nobene vrednosti. Ze pisava priča, da gre za Slovenko in ne Slovenca. Ne vidimo v notranjost kot Bog, zato prav nič ne vemo, kako je s to vernostjo in slovensko zavednostjo. Naj velja torej za vse: brez navedbe pravega imena in kraja bivanja polemičnih pismen ne bomo objavljali, smo pa pripravljene na željo pisca podpis nadomestiti s kakšno sljivo.

Ni še prišel pravi trenutek

V Švici se je nedavno zaključilo sindikalno posvetovanje vseh švicarskih škofij. Na njem je bilo govora o posvečenju poročenih mož in o možnosti posvetiti ženske za duhovniško službo. Govorniki so po eni strani poudarjali, da bo prej ali slej prišlo tudi do takih odločitev, toda »vse ima svoj čas« in Cerkev se mora pri sprejemanju pomembnejših odločitev ozirati na številne okoliščine. Kljub temu, da je v prvih časih krščanstva bilo med duhovniki in škofij veliko poročenih, premoški ljudje danes to misel zaradi stoletne prakse še vedno zavračajo, ker so prepričani, da sta poročen moški ali posvečena ženska nesposobna za takšno službo. Glede žensk tudi ni najti v tradiciji nobenega dokaza za tovrstno prakso.

OBVESTILA

Slovenski starši, ne prezrite tega datuma! Od ponedeljka 23. junija se vrši vpisovanje v prvi razred osnovnih šol s slovenskim učnim jezikom. Vpisovanje je vsak delovni dan od 9. do 12. ure in se bo zaključilo v ponedeljek 30. junija. V poštev pridejo otroci, rojeni v letu 1969. Učenci ostalih razredov bodo avtomatično vpisani v naslednje razrede.

Vpisovanje v nižjo srednjo šolo »Ivan Trinko« v Gorici bo vsak dan od 1. do 25. julija od 10. do 12. ure. Istočasno sporočamo, da bo med počitnicami šolska knjižnica odprta vsak četrtek od 10. do 12. pre.

DAROVI

Za sklad Katoliškega glasa: Marija Antonič 2.000 lir.

Za Alojzijeve: družina Slokar v spomin pok. Cvetane Paljk 20.000 lir.

Za župno cerkev v Sv. Križu: družina Kostnapfel ob smrti matere, tašče in babice 10.000 lir.

Za Marijanišče na Opčinah: v spomin pok. Angele Sedmak darujejo Luciano Tence 10.000, Marica Krpan 5.000, družina Kostnapfel 10.000 lir.

Ana Sosič in Neva Fonzarj darujeta za Marijin dom v Rojanu, za katoliški tisk in za misijone po 10.000 lir.

Za Finžgarjev dom na Opčinah: Sosič Maja M. namesto cvetja na grob Frančiški Sosič 5.000 lir.

Za Marijanišče na Opčinah: namesto cvetja na grob Frančiške Sosič daruje družina Sosič-Repine 5.000; družina Bernard Sosič 5.000 lir.

Za cerkev na Opčinah: Hranilnica in posojilnica na Opčinah 2.000; družina Vičič ob krstu Dina 5.000; Anica Škerlavaj ob poroki 2.300; družina Zecchini v spomin pok. Pavle 5.800; N. N., mesečni prispevek, 2.000; Sosič-Malalan Zmaga 3.000; družina Berce 3.800; Wilhelm-Hrovatin Ivanka ob krstu Izotka 5.000; družina Terpin ob krstu 20.000; razne družine ob prvem sv. obhajilu italijanskih otrok 70.500; Babič Marija 5.000; družina Danec Justina namesto cvetja na grob Frančiške Sosič 5.000; družina Vidau v isti namen 3.000; Justina Danec 10.000; družina dr. Vuga 10.000; družina Hrovatin v spomin pok. Francke Sosič 5.000; N. N. v spomin preganjanih duhovnikov: msgr. Alojzija Fogarja, msgr. Jakoba Ukmarja, msgr. Franca Malalana ter nadučitelja Andreja Čoka po 10.000 (50.000); družini Levstik in Ferlat v spomin pok. Frančiške Sosič po 5.000; Pepka in Mario Dolenc v spomin Francke Matučeve 5.000; Vladimir Škerlavaj ob krstu hčerke Silvije 5.000; Luciano Pavatic ob krstu sina Andreja 10.000; razni 13.000 lir.

Za cerkev na Ferlaguh: Pepka Bellafontana 300; Olga Piščanc v spomin na pok. moža Matija 10.000 lir.

Vsem plemenitim darovalcem Bog povrni, rajnim pa daj večni pokoj!

Poročila: 7.15 (samo ob delavnikih), 8.15, 11.30 (samo ob delavnikih), 13.15, 14.15, 17.15 (samo ob delavnikih), 20.15 in 22.45. Dejsva in mnenja: 14.30 (samo ob delavnikih).

Sport: (dnevno) ob 20.00 uri.

Sporod od 29. junija do 5. julija 1975

Nedelja: 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu. 10.15 Poslušali boste. 11.15 Mlad. oder: »V družini«. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 12.30 Glasbena skrinja. 13.00 Kdo, kdaj, zakaj. 14.30 Nedeljski vestnik. 15.45 »Lesketajoči okras noči«. Drama 17.00 Nedeljski koncert. 17.45 Folk iz vseh dežel. 18.30 Sport in glasba. 19.30 Zvoki in ritmi. 20.30 Sedem dni v svetu. 20.45 Pratika. 22.10 Sodobna glasba. 22.25 Pesmi za vse okuse.

Ponedeljek: 11.35 Opoldne z vami. 14.30 Pregled slov. tiska v Italiji. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Baročni orkester. 18.45 Pevec in orkester. 19.10 Odvetnik za vsakogar. 20.35 Slovenski razgledi. 22.15 Glasba v noč.

Torek: 11.35 Pratika. 12.50 Medigra za pihala. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Komorni koncert. 19.10 Copova pisma. 19.25 Za najmlajše. 20.35 A. Foerster: »Gorenjski slavček«, opera. 22.05 Nežno in tiho.

Sreda: 11.35 Opoldne z vami. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Deželni koncerti. 19.10 Avtor in knjiga. 19.30 Zbori in folklor. 20.35 Simfonični koncert. 21.40 Motivi iz filmov.

Četrtek: 11.35 Slovenski razgledi. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 V ljudskem tonu. 19.10 Človeško telo. 19.25 Za najmlajše. 20.35 »Čubejska prigoda«. Dramatizirana zgodba. 21.35 Polifonska glasba. 22.00 Sprostitev ob glasbi.

Petek: 11.35 Opoldne z vami. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Simfonične skladbe deželnih avtorjev. 19.00 Poje Mina. 19.10 Na počitnice. 20.35 Delo in gospodarstvo. 20.50 Koncert. 21.30 V plesnem koraku.

Sobota: 11.35 Poslušajmo spet. 15.45 Avtorid. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Koncertisti naše dežele. 19.10 Spomini in pričevanja. 19.30 Pevska revija. 20.35 Teden v Italiji. 20.50 »Detektiv Belin«. 21.10 Motivi iz filmov. 21.30 Vase popevke.

★

LJUBLJANSKA TV

Sporod od 29. junija do 5. julija 1975

Nedelja: 9.55 Otroška matineja. 11.00 Ljudje in zemlja. 12.05 Nedeljsko popoldne. 15.00 Svetovno prvenstvo v kajaku. 17.50 »Reuter poročila«, film. 20.45 Hrvatsko Zagorje. 21.15 Sport.

Ponedeljek: 18.00 Medvedek na obisku. 20.05 »Obešenec«, drama. 21.10 Kulturne diagonale.

Torek: 18.35 Ikebana. 18.45 Egipt za časa Tutankamona. 20.05 30 let OZN. 21.00 »Thibaultovi«.

Sreda: 18.10 Vrančeve dogodivščine. 18.40 Ljutomer. 20.05 »Igra karte«, film. 22.00 Miniature.

Četrtek: 18.20 Vzpon človeka. 20.05 »Sedem ljubezni...« 22.05 Zbor švedskega radia.

Petek: 10.15 Vojaška parada. 14.00 Tenis. 18.05 Veseli tobogan: Svica.

Sobota: 14.00 Tenis. 16.00 Atletika. 18.20 Janošik. 20.00 Iz del Jože Horvata. 20.30 Split 75. 21.45 »Kojak«, film.

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski 70 lir, osmrtnice 100 lir, k temu dodati 12% davek IVA.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Izdaja Katoliško tiskovno društvo

ZAHVALA

Ob smrti naše nepozabne mame, babice, tašče in sestri

Angele Sedmak vd. Tence

se iz srca zahvaljujemo vsem, ki so nam v težki uri stali ob strani. Posebno zahvalo izrekamo domačemu župniku g. Jožetu Kunčiču, p. Francu Malalanu, cerkvenemu pevskemu zboru za lepo sodelovanje pri cvetja ter vsem, ki so pokojnico spremlili na zadnji poti in zanjo molili.

Zalujoči: družina Kostnapfel, sestri in ostalo sorodstvo

Sv. Križ pri Trstu, 21. junija 1975

NE poboljševalnici na Padričah!

V torek 10. junija je bilo v bazoviški kinodvorani javno zborovanje, ki bi ga morala organizirati rajonska konzulta za vzhodni Kras, a tega dolgo ni storila in tudi tokrat ni pokazala pravega posluha za probleme našega človeka. Razprava je bila o vprašanju predvidene morebitne poboljševalnice za mladoletnike na Padričah in o raznih neresenih problemih vasi vzhodnega Krasa. Zborovanje je sklical koordinacijski odbor vasi Bazovica, Gropada, Padriče in Trebče. Prisotnih naj, da so to akcijo enotno podprle vse krajevne organizacije od gospodarskih, kulturnih in športnih društev do združenja staršev šoloobveznih otrok.

Zborovanja se je udeležilo veliko število domačinov in drugih ljudi in je poteklo nemoteno ob veliki zavzetosti vseh prisotnih. Zraven so prišli tudi mnogi izvoljeni predstavniki: s tržaške občine sta bila prisotna odbornika Dolhar in Lanza ter svetovalec Vilhelm in Monfalcon; nadalje je bil prisoten pokrajinski odbornik Volk, deželni svetovalec Colli in poslanec Škerk.

Uvodoma je inž. Karel Grgič s Padrič prebral poročilo, v katerem je nanizal vrsto neresenih vprašanj na ozemlju vzhodnega Krasa. Nato je omenil sklep državne uprave, ki misli bivše istrsko begunsko taborišče preurediti v poboljševalnico za mladoletne. Ta ukrep je domačine hudo razdražil. Saj vidijo v tem ponoven primer prikritega raznarodovanja in ropanja najnujnejših pravic.

Sledi nato naštevanje prisilnih in stalnih raznarodovalnih pritiskov s škodljivimi posegi v njegov življenjski prostor: športni center ZVV za vojaštvo na Hudem Letu (in zdaj je tu center za golf), razlaščenje najlepših parcel leta 1950 za gradnjo taborišča, zgradba mednarodnega begunskega naselja na padriškem hribu, trebensko smetišče, avtomobilske groblje, zemljišča v vojaške namene, zemljišče za vojni muzej, za električno transformatorsko centralo, center za gluhone, teniško igrišče, cesta št. 202, razni naftovodi, plinovodi, daljnovodi v imenu vsesplošnega napredka. Razlaščenje za vse te gradnje se je izvršilo po smešno nizkih cenah. Videlo se je, da je občina Trst kaj malo storila za kraske vasi in vse, karkoli je storila, je bilo le v izključno škodo našega človeka.

Svoje poročilo je končal z energičnim nastopom in pozivom proti zgraditvi poboljševalnice. Namesto te je postavil alternativo: tu naj se zgradi šolski, kulturni in rekreativni center z vso socialno oskrbo za vzhodni Kras!

Iz raznih posegov izvoljenih predstav-

nikov, tehnikov in domačinov se je zvedelo, da je dobil načrt svoj pristaneč od pravosodnega ministrstva. Čakajo zdaj samo na drazbo za dograditev in izpolnitev del, ki naj bi predvidoma stala eno milijardo in pol (!) in to samo za 50 mladih ljudi ali še manj, ki naj bi se tu »poboljševali« v skladu z najmodnejšimi »prijemi«, kot so se izrazile sodne oblasti.

Upravičeno je zato ogorčenje domačinov; upravičeno pa bi moralo biti ogorčenje celotnega tržaškega življa, saj je vsem dobro znano, da so se proti graditvi in postavitvi tovrstnega objekta izrazila razna italijanska mesta kot Perugia, Torino in druga. Zato je tu več kot na mestu vprašanje: zakaj ravno tu, na slovenskih tleh? Zakaj tu ob meji? Raznarodovalni poseg je tu jase! Zakaj se niso naši izvoljeni predstavniki pravočasno pozanimali pri odgovornih oblasteh, kako je s tem načrtom?

Padlo je ta večer več predlogov, čeprav so bili skoraj vsi prisotni skeptični nad zadovoljivo rešitvijo. Prodrli je ta, naj se načelniki strank ustavnega loka v tržaškem občinskem svetu skupno z županom in s člani koordinacijskega odbora pritožijo pri prefektu. Ta predlog je naletel na najugodnejši sprejem pri vseh prisotnih.

Končno so prisotni izglasovali resolucijo, ki je nekaj povzetek vseh konkretnih predlogov in pa odločna obsodba name-ravane zgraditve poboljševalnice za mladoletnike. Zaključili so s pozivom na oblasti, naj tu dovolijo postaviti center za vzhodni Kras, kakor je že omenjeno v tem poročilu.

Poudarili pa so tudi potrebo po vse večjih stikih s konzulto za vzhodni Kras, ki je najprimernejši organ za vsklajevanje in koordinacijo del in najnujnejših potreb prebivalcev na ozemlju vzhodnega Krasa.

A. M.

Sodobni fizik o Bogu

Max Planck, eden največjih sodobnih fizikov, je izjavil: »Po vseh mojih raziskavah na področju atoma lahko povem naslednje: Prave materije ni, kajti vsa nastaja in obstaja edino kot energija, ki prenaša atomske delce v neprestano gibanje in jih drži skupaj v silno majhnih sončnih sistemih. Minljiva in vidna materija ni stvarnost in resničnost, to je le nevidni in neumrljivi duh. Ker pa duhovnost ne more nastati sama iz sebe, ampak mora biti ustvarjena, se ne bojim imenovati skrivnostnega ustvarjalca tako, kot ga vsi kulturni narodi na zemlji imenujejo že tisočletja: Bog!«